EE1410: Digitale Systemen

BSc. EE, 1e jaar, 2012-2013, 10e hoorcollege

Arjan van Genderen, Stephan Wong, Computer Engineering

13-5-2013

Hoorcollege 10

Boek
"Digital Logic":

- Register Transfer Level (RTL) systemen
  - Finite State Machine model
  - Datapad besturingsmodel
  - RTL model
  - data processing

7.14.4

- Delta I microprocessor
  - architectuur
  - operatie-voorbeelden
  - instructie set
  - instructie decoder
  - programmeervoorbeelden
  - vergelijking met dedicated hardware

7.14.1 tot "Using a Shift…"

7.14.2

Bestudeer ook het document: RTL_Delta1 (op blackboard)

Register Transfer Level (RTL) systemen

Finite State Machine model

Kleine digitale systemen:
standaard opsplitsing in comb. en seq. (Moore/Mealy model) is belangrijk hulpmiddel bij ontwerp.

Bijvoorbeeld de parity checker (Y = [aantal 1-en in invoer D = oneven], zie hoorcollege 4):

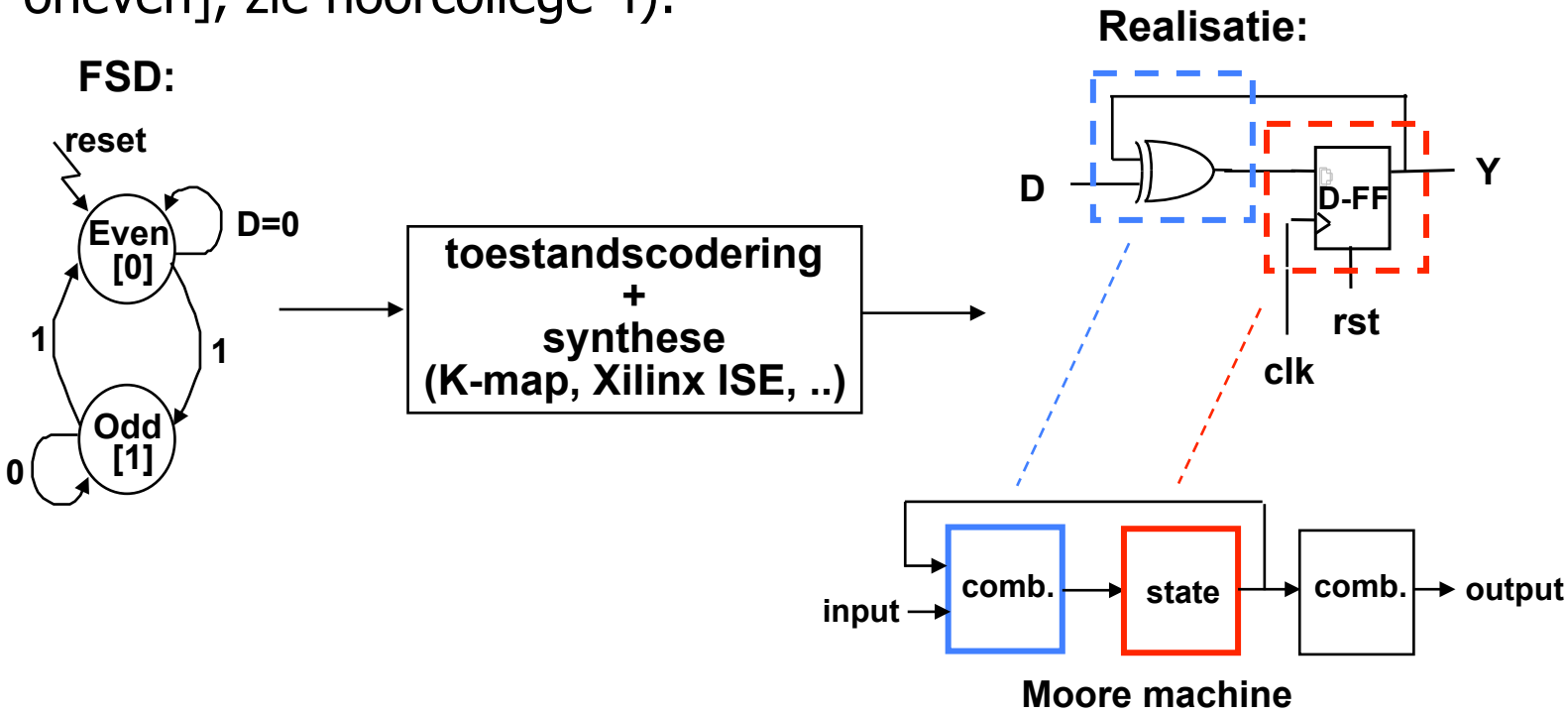

Datapad besturingsmodel

Complexe digitale systemen bevatten meerdere schakelingen (combinatorisch en sequentieel). Goede opsplitsing is in besturing en datapad

Bijvoorbeeld een reactietimer:

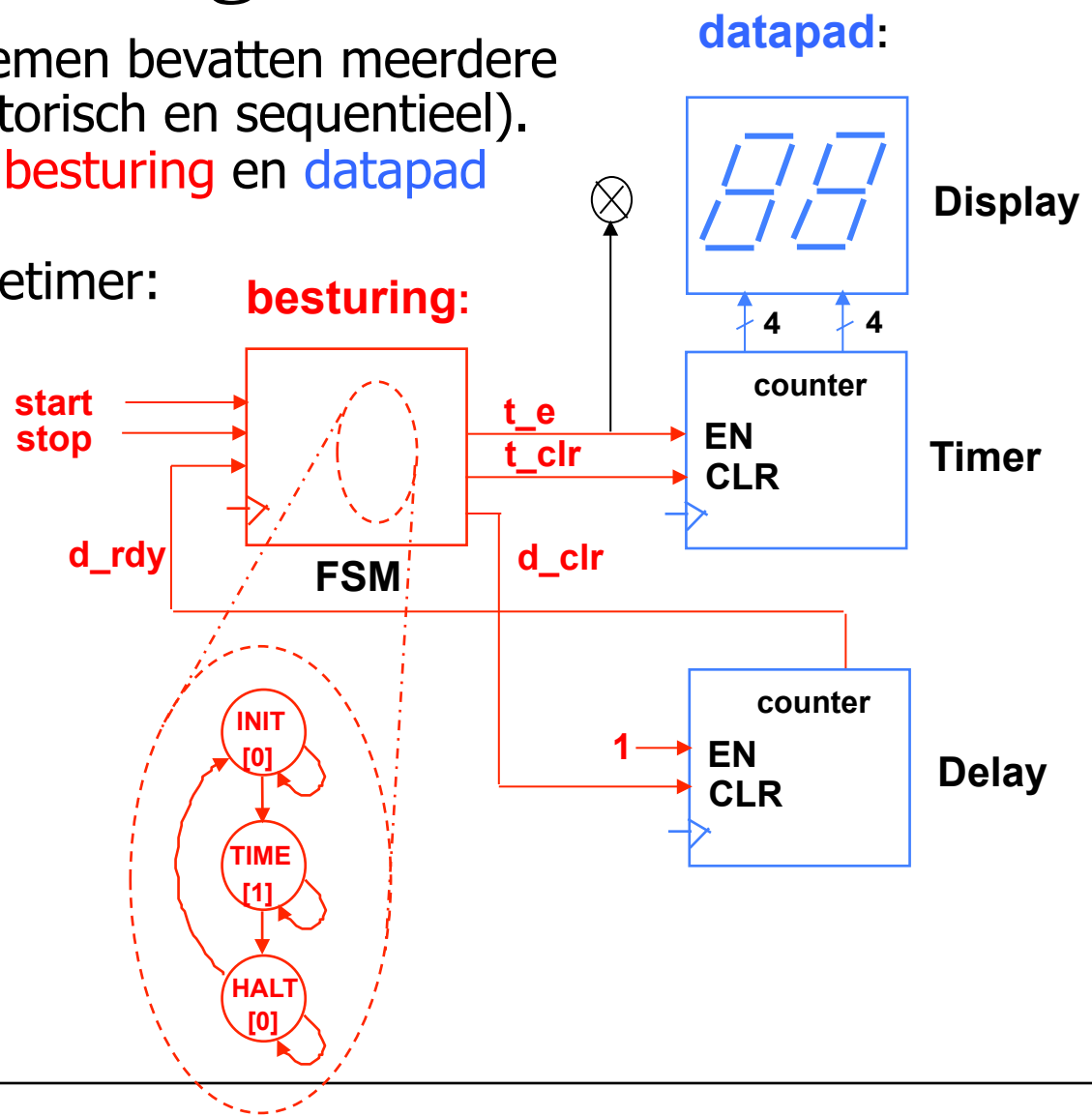

Beide subsystemen zijn op zich comb./ sequentieel

RTL level systemen

Veel grote dataverwerkende systemen worden op RTL nivo ontworpen (Register Transfer Level) waarbij *datapad* register-gebaseerd is en *besturing* een FSM.

Bijvoorbeeld een GCD-module (Greatest Common Divisor = grootste gemene deler) mbv. algoritme van Euclides:

gcd(x,y) = IF (y = 0) THEN x ELSE gcd(y,mod(x,y))

bv: gcd(24,15) = gcd(15,9) = gcd(9,6) = gcd(6,3) = gcd(3,0) = 3

Een voorbeeld RTL realisatie (D-reg met synchr. load; x en y zijn al in D-reg geladen):

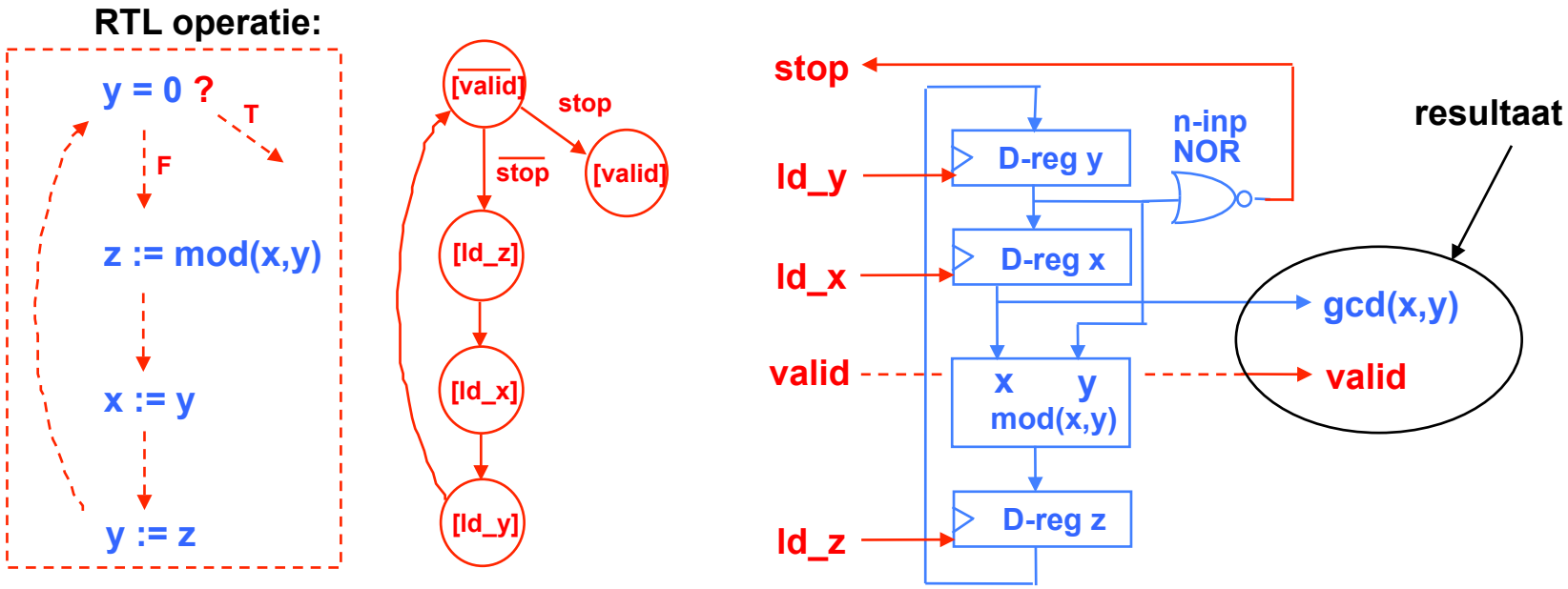

Data processing

Tot dusverre waren hardware-ontwerpen zeer *applicatie-specifiek*:
- geldt uiteraard mbt. besturing
- maar ook het datapad is applicatie-specifiek

voordeel: optimaal in termen van kosten (HW) en prestatie (snelheid)

nadeel: hogere ontwerpkosten en initiële fabricagekosten,
dus loont alleen bij zeer grote aantallen

Alternatief: standaardisatie van het datapad

- datapad wordt general-purpose RTL circuit (zgn. *data processor*),
- interactie tussen datapad en FSM ("programma") mbv.
  applicatie-*onafhanklijke* stuursignalen (bitcodes), *instructies* genoemd

voordeel: alleen instructiereeks (*programma*) is applicatie-specifiek
(simpeler, flexibeler, "software-oplossing")

nadeel: suboptimaal in hardware-kosten en -prestatie

De Delta I Microprocessor

Delta I Specificaties

Features:
- 8-bits datapad (transporteert en rekent met 8 bits getallen)
- single cycle operation (1 operatie per actieve klok flank)
- Harvard architectuur: instructie-code en data zijn gescheiden
- gebruikt registers voor I/O (register-mapped I/O)
- simpele instructie set (slechts 16 1-operand instructies)

Doel van het ontwerp: *extreem simpel* uit didaktische overwegingen

Hardware (RTL level):
- 1 2^8 x 12 bits ROM (tbv. het programma)
- 1 8-bits upcounter (program counter (PC), adresseert ROM)
- 1 8-bits ALU (de rekenkern van de processor)
- 1 8-bits register + 3-state buffer (tbv. de ALU accumulator)
- N 8-bits registers + 3-state buffers, afhankelijk van applicatie (N = 0...256)
- wat besturingscombinatoriek (instruction decoder)

De processor inclusief ROM past in een eenvoudige FPGA

Delta I Circuit Overzicht

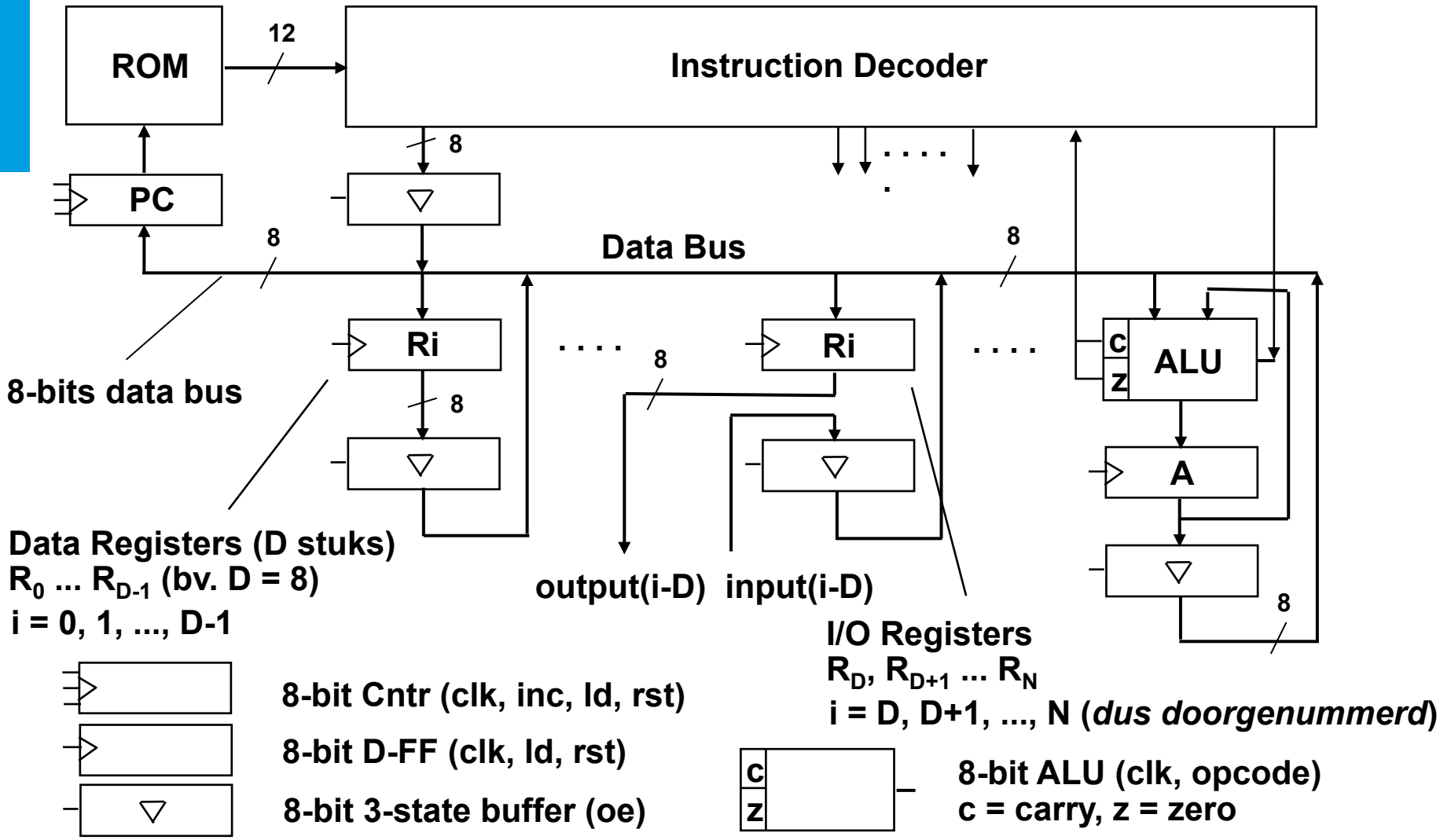

Delta I besturing vs datapad

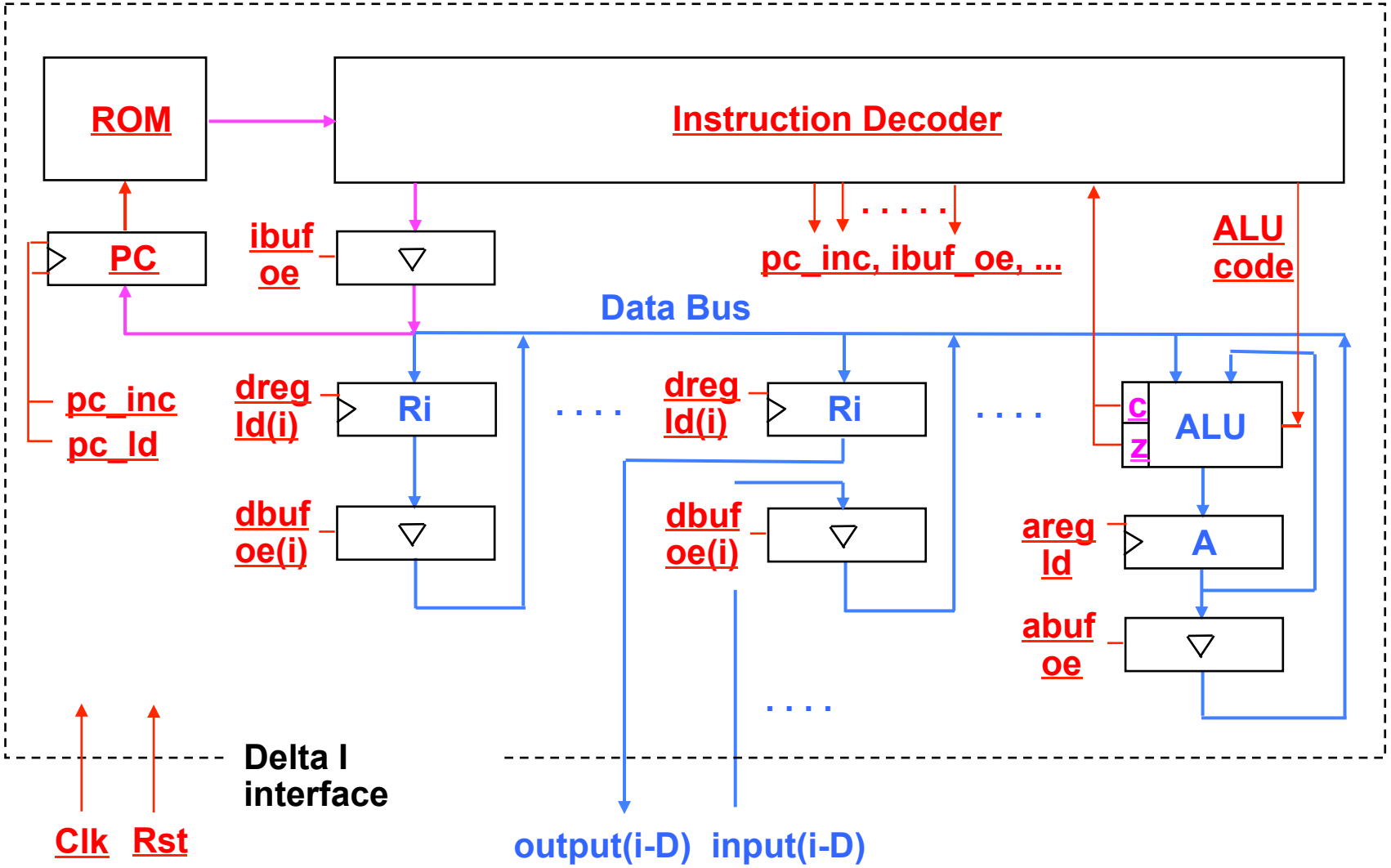

Delta I “ld #” operatie

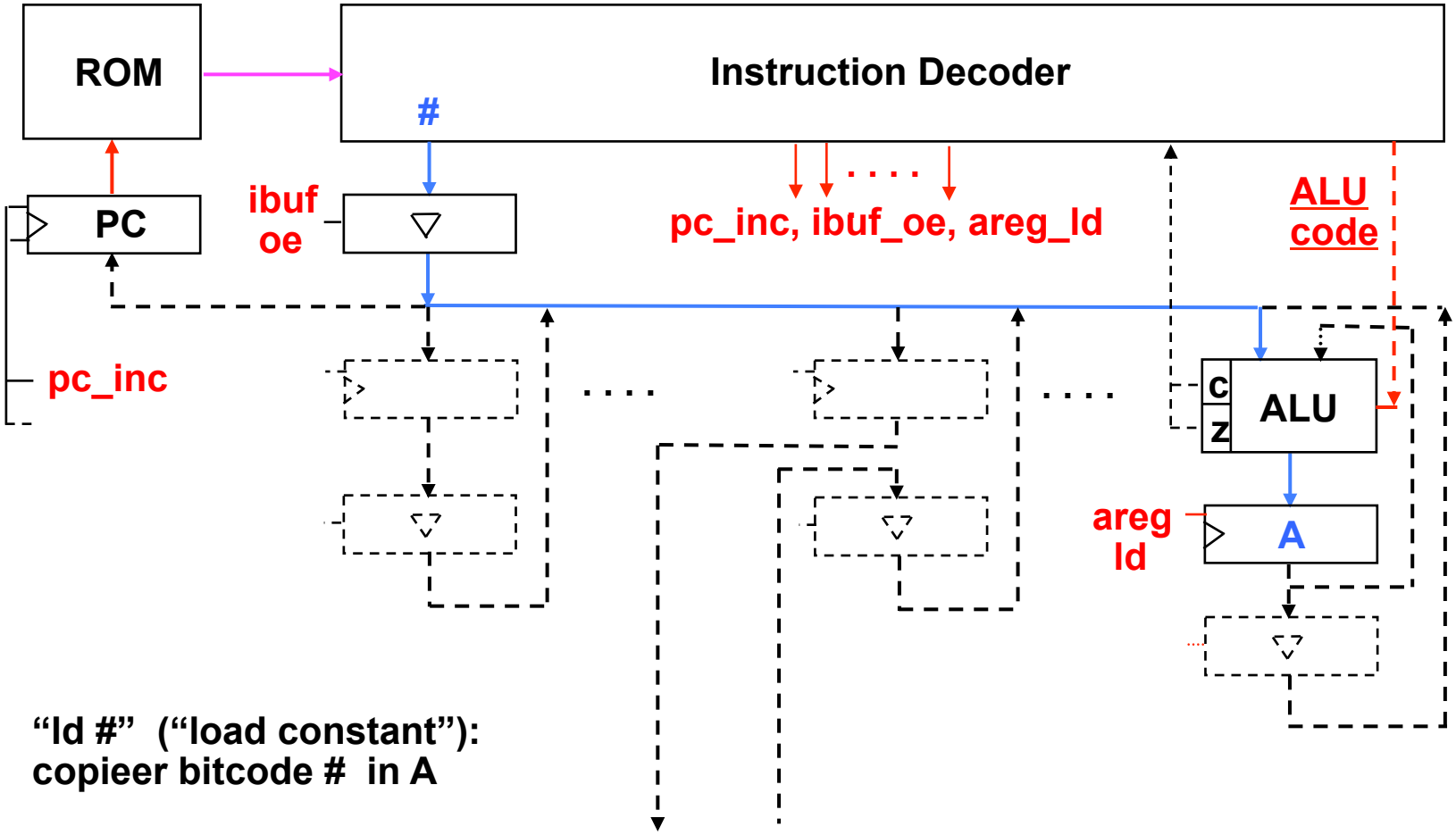

“ld #” (“load constant”): copieer bitcode # in A

vb: ld FF_H

Delta I “ld Ri” operatie (1)

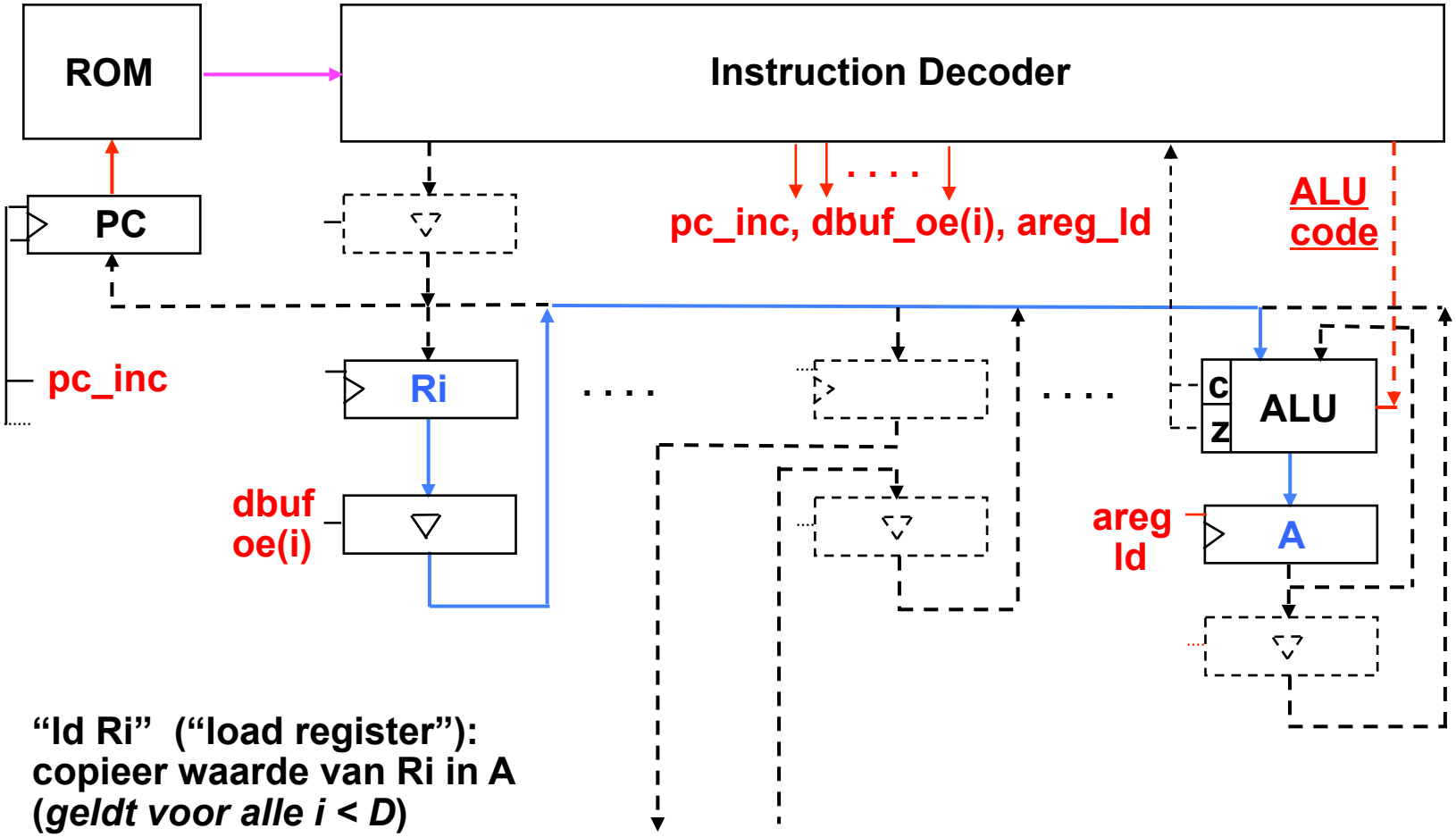

“ld Ri” (“load register”): copieer waarde van Ri in A (*geldt voor alle i < D*)

vb: ld R0

Delta I “ld Ri” operatie (2)

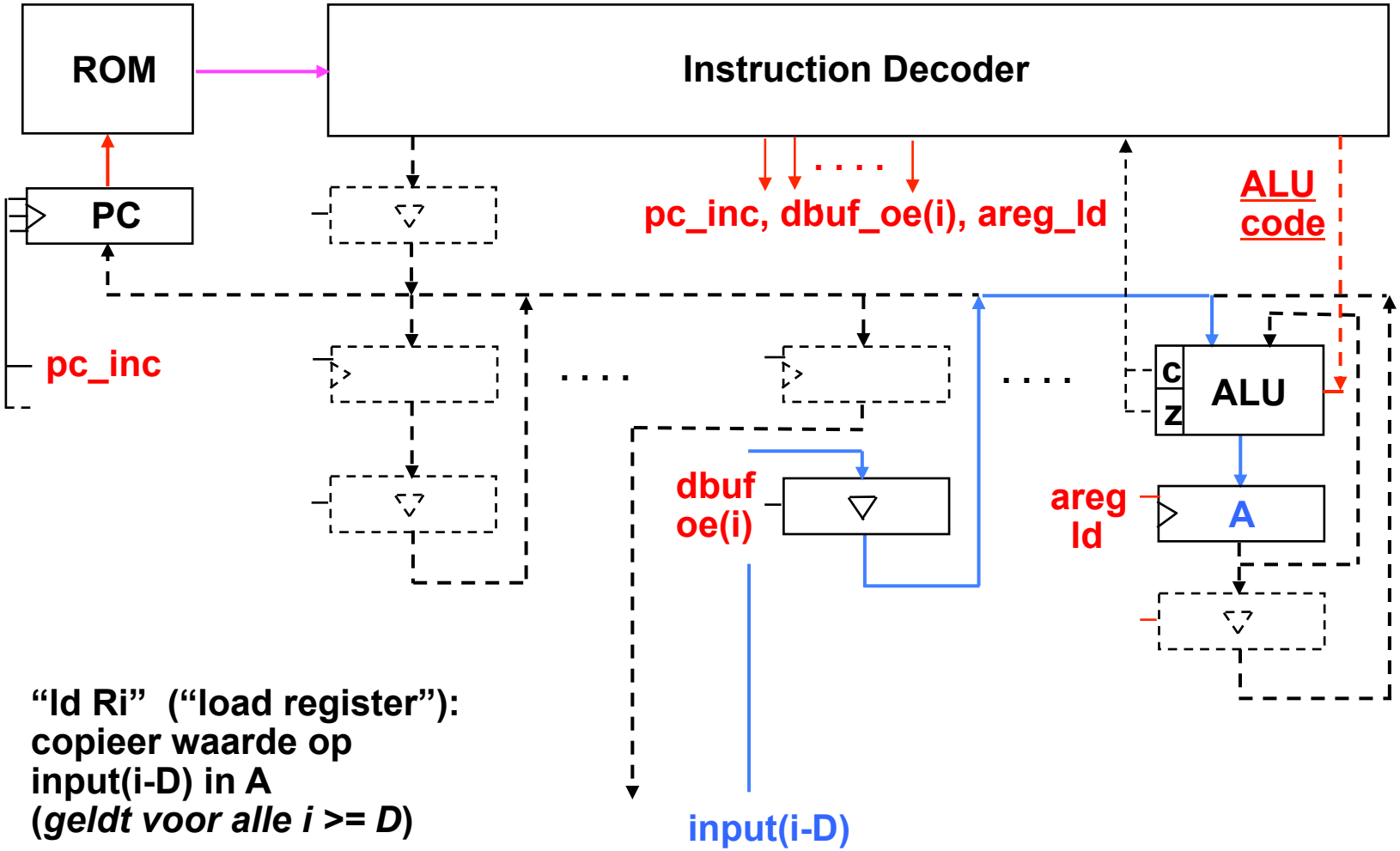

“ld Ri” (“load register”): copieer waarde op input(i-D) in A (*geldt voor alle i >= D*)

vb: ld R255

Delta I “st Ri” operatie (1)

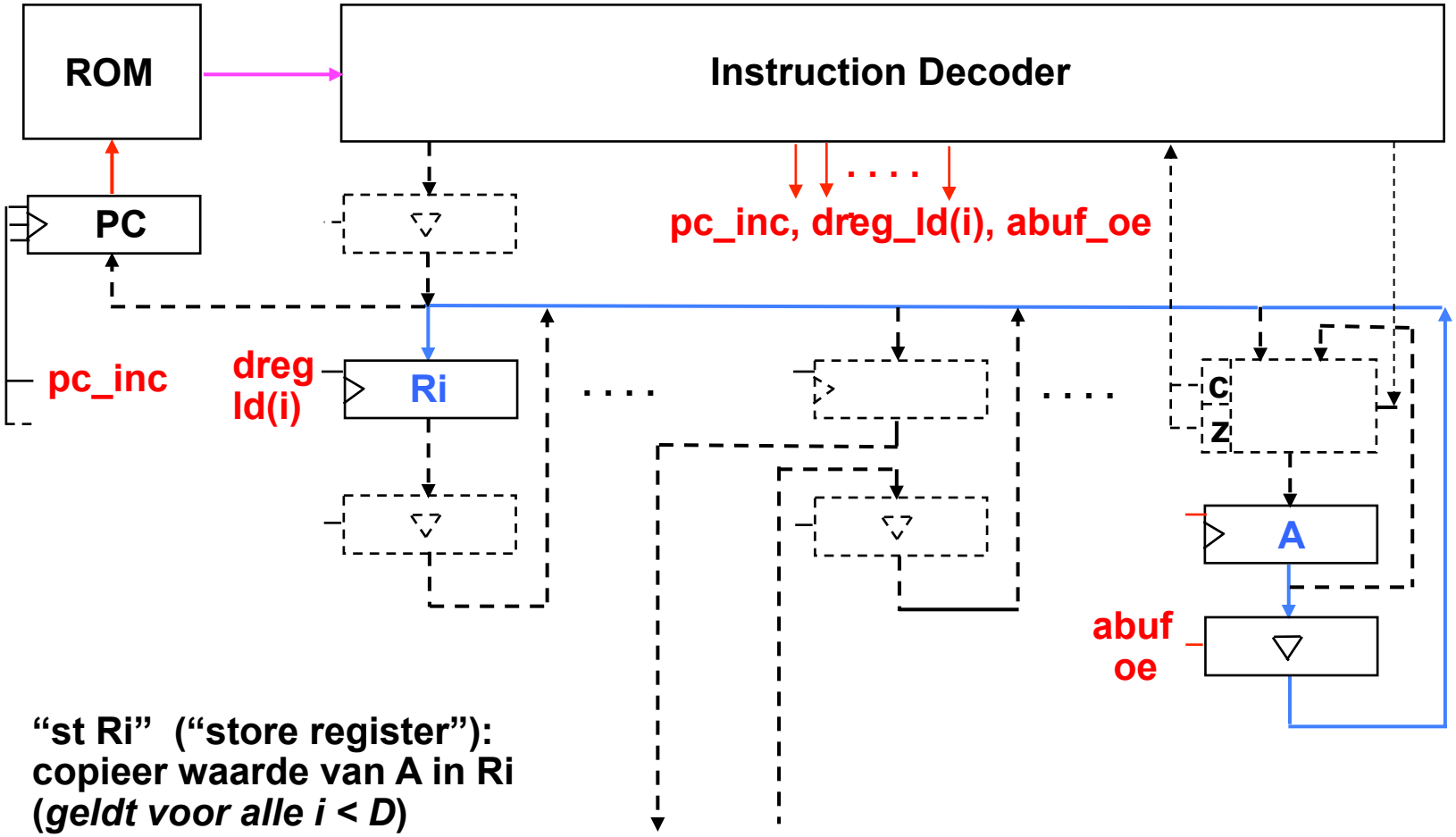

“st Ri” (“store register”):
copieer waarde van A in Ri
(*geldt voor alle i < D*)

vb: st R0

Delta I “st Ri” operatie (2)

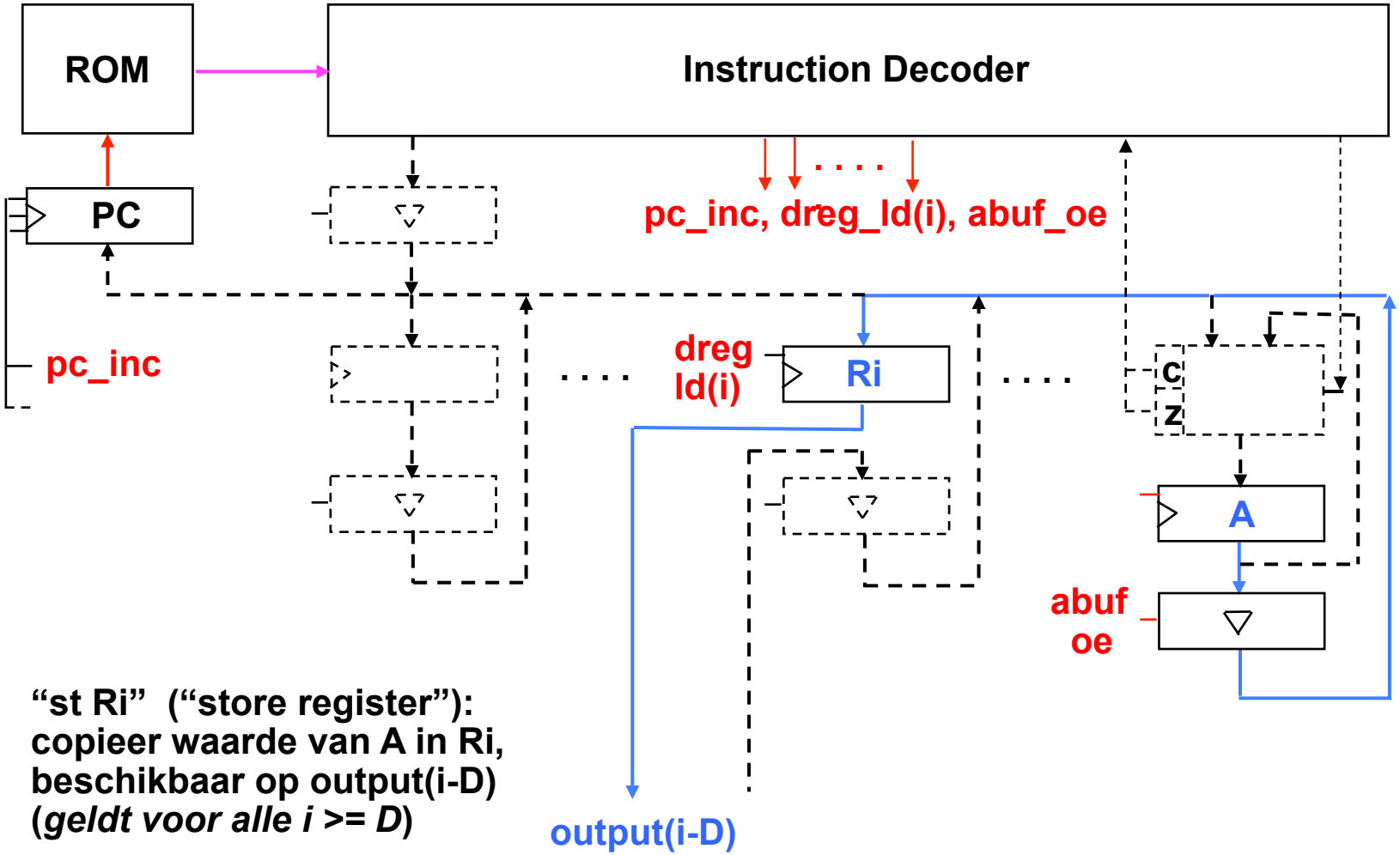

“st Ri” (“store register”): copieer waarde van A in Ri, beschikbaar op output(i-D) (*geldt voor alle i >= D*)

vb: st R8

Delta I “add #” operatie

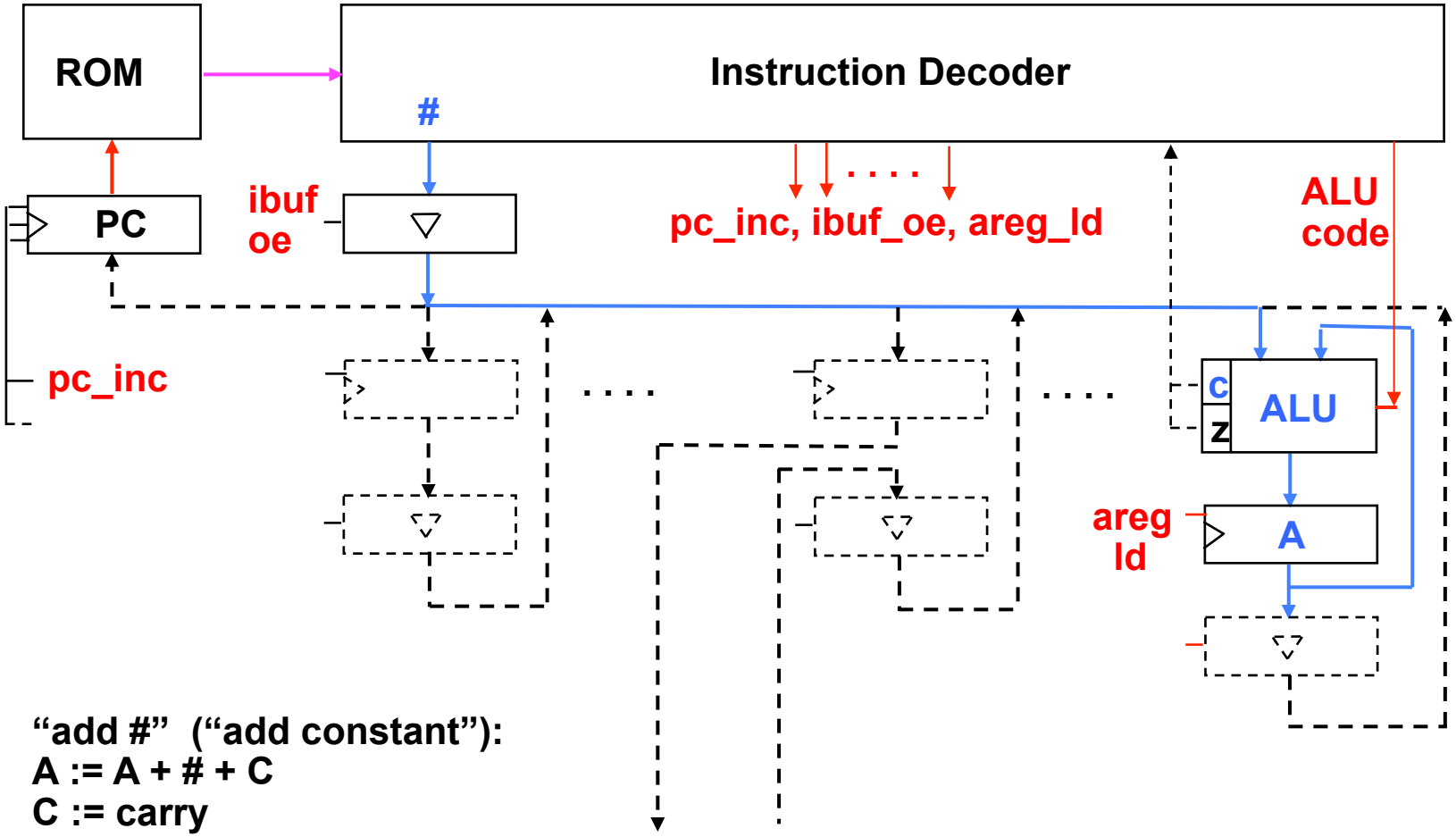

“add #” (“add constant”):
A := A + # + C
C := carry

vb: add FF_H
(NB: vergelijkbare versies voor andere ALU operaties)

Delta I “add Ri” operatie

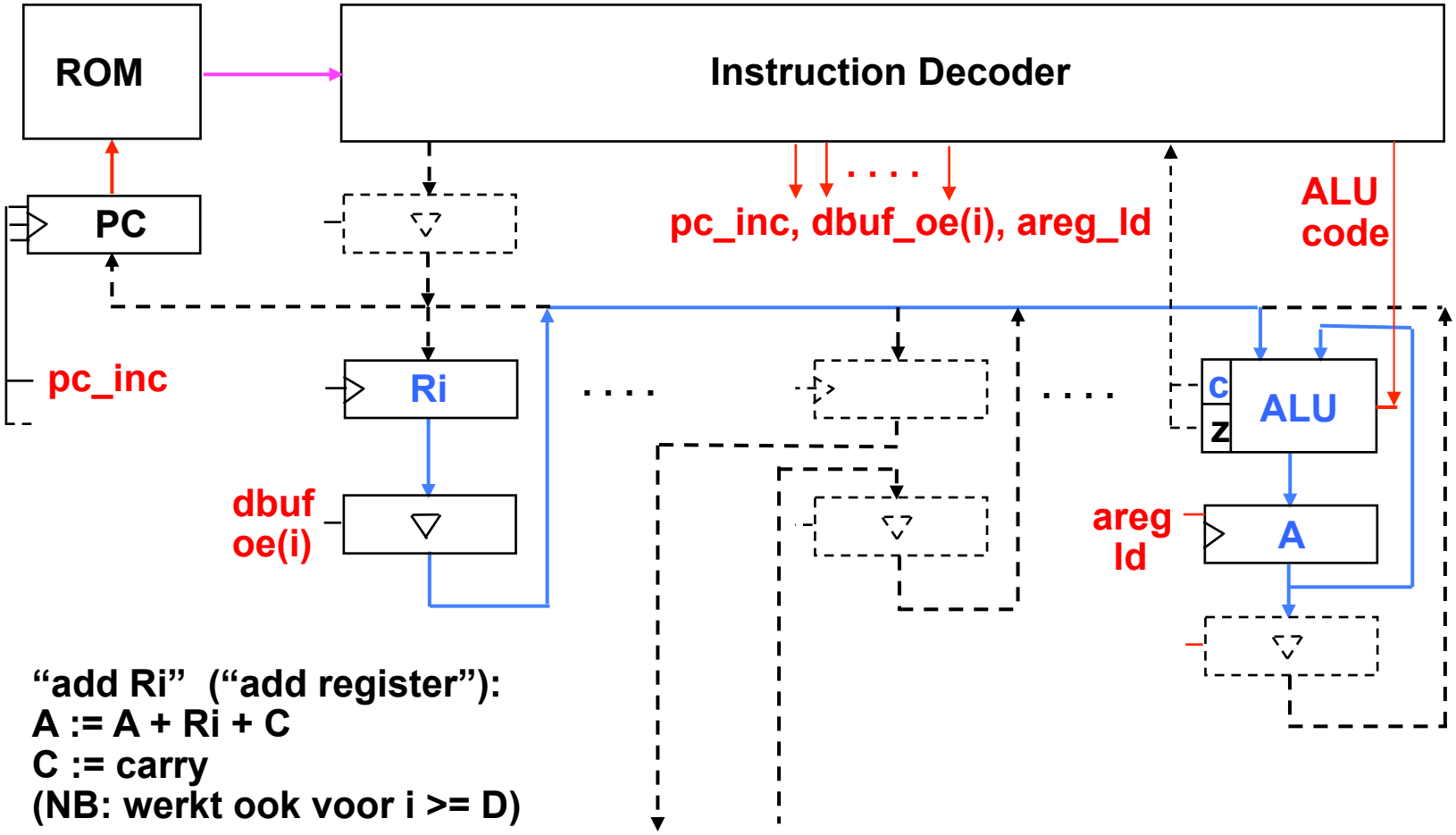

“add Ri” (“add register”):
A := A + Ri + C
C := carry
(NB: werkt ook voor i >= D)

vb: add R0 (of ook: add R8)
(NB: vergelijkbare versies voor andere ALU operaties)

Delta I “jp #” operatie

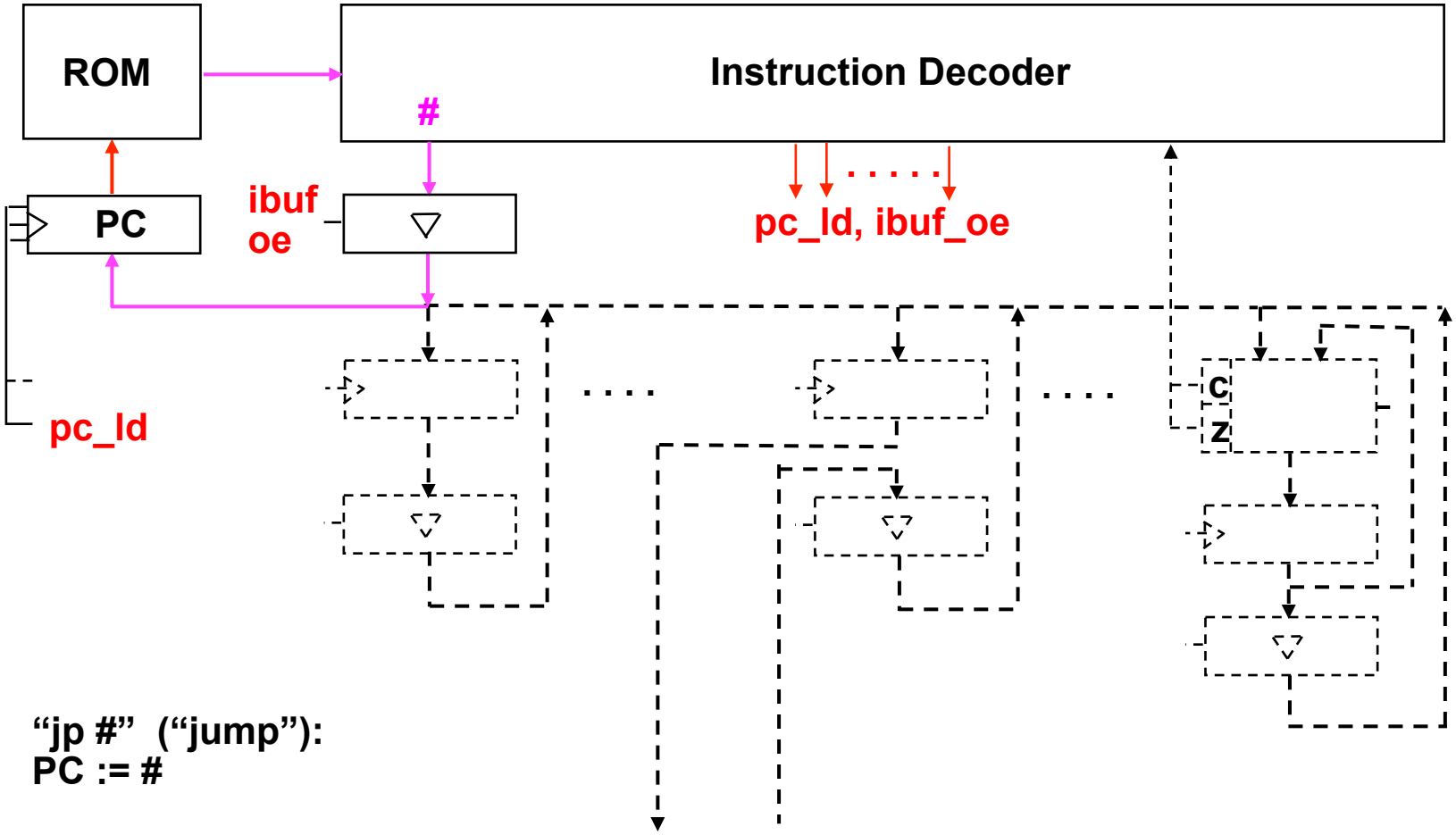

“jp #” (“jump”):
PC := #

vb: jp 0

Delta I “jp Ri” operatie

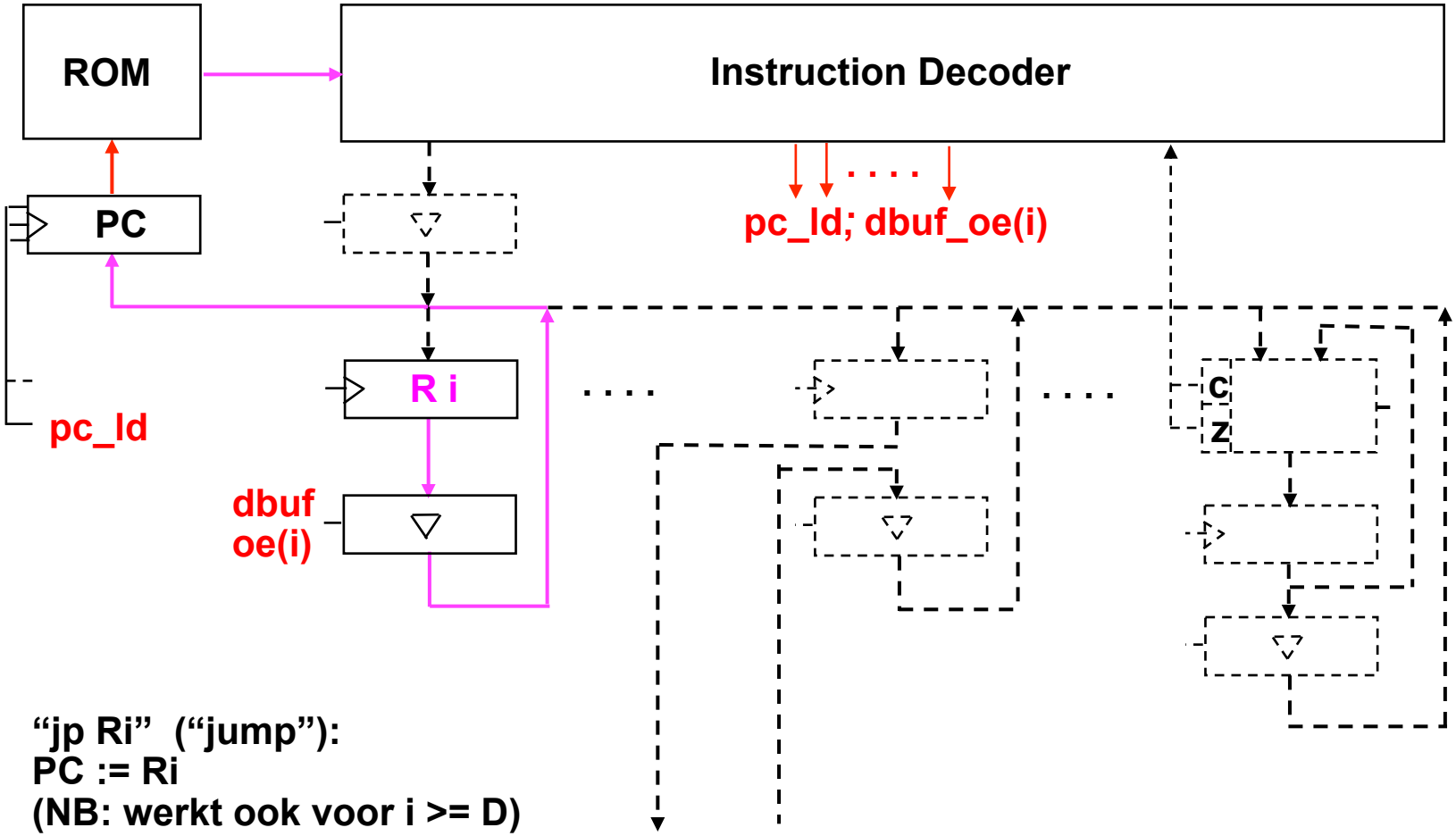

“jp Ri” (“jump”):
PC := Ri
(NB: werkt ook voor i >= D)

vb: jp R0 (ook: jp R8)

Delta I “bc #” operatie

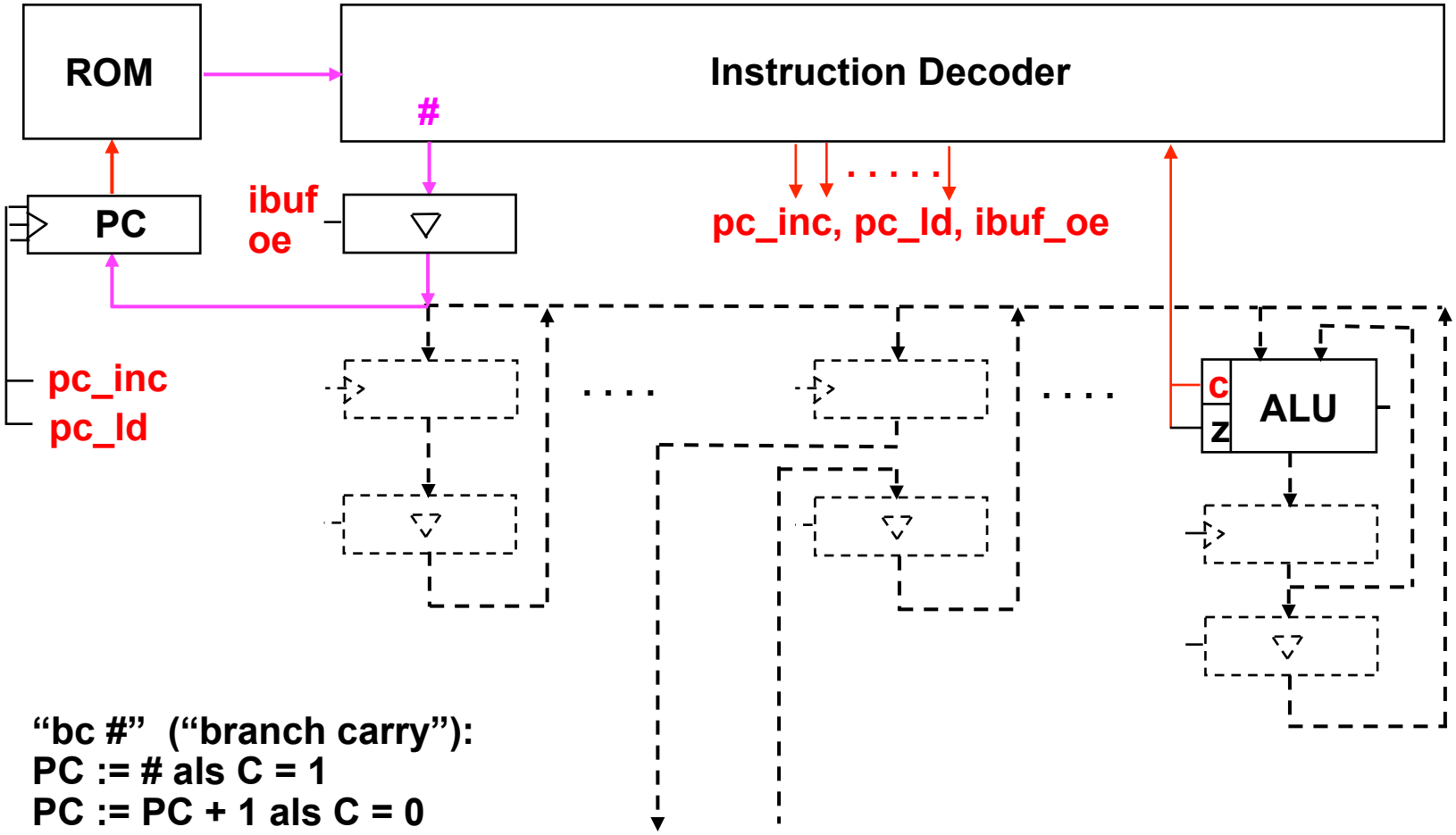

“bc #” (“branch carry”):
PC := # als C = 1
PC := PC + 1 als C = 0

vb: bc 0
(NB: vergelijkbare versie voor Z (bz “branch zero”))

Delta I Instructie-set

instr.	werking	toelichting
nop	no operation	voor vertraging of reservering
set c	C := 1	zet de carry op 1
clr c	C := 0	zet de carry op 0
ld #	A := #	load constant
ld R_i	A := R_i	load register
st R_i	R_i := A	store register
add #	A := (A + # + C) mod 256	C := (A + # + C >= 256)
add R_i	A := (A + R_i + C) mod 256	C := (A + R_i + C >= 256)
xor #	A := A XOR #	bitwise XOR
xor R_i	A := A XOR R_i	bitwise XOR
and #	A := A AND #	bitwise AND, Z := (A AND # = 0)
and R_i	A := A AND R_i	bitwise AND, Z := (A AND R_i = 0
jp #	PC := #	onvoorwaardelijke sprong
jp R_i	PC := R_i	onvoorwaardelijke sprong
bz #	Z => PC := #	Z' => PC := PC + 1
bc #	C => PC := #	C' => PC := PC + 1

Tenzij anders vermeld geldt voor iedere instructie:
PC := PC + 1 en Z, C blijven ongewijzigd

Delta I Instruction Decoder

Instr. name	Instruction Opcode	Operand	pc inc	pc ld	ibuf oe	areg ld	abuf oe	dreg ld	dbuf oe	ALU code
nop	0000	- - - - - - - -	1	0	0	0	0	0	0	- - -
set c	0001	- - - - - - - -	1	0	0	0	0	0	0	001
clr c	0010	- - - - - - - -	1	0	0	0	0	0	0	010
ld #	0011	#	1	0	1	1	0	0	0	000
ld R_i	0100	i	1	0	0	1	0	0	1	000
st R_i	0101	i	1	0	0	0	1	1	0	- - -
add #	0110	#	1	0	1	1	0	0	0	011
add R_i	0111	i	1	0	0	1	0	0	1	011
xor #	1000	#	1	0	1	1	0	0	0	100
xor R_i	1001	i	1	0	0	1	0	0	1	100
and #	1010	#	1	0	1	1	0	0	0	101
and R_i	1011	i	1	0	0	1	0	0	1	101
jp #	1100	#	0	1	1	0	0	0	0	- - -
jp R_i	1101	i	0	1	0	0	0	0	1	- - -
bz #	1110	#	Z’	Z	1	0	0	0	0	- - -
bc #	1111	#	C’	C	1	0	0	0	0	- - -

vb: de bewerking R8 := R0 + 64 correspondeert met de 3 volgende instructies:
ld R0 = 0100 00000000 ; add 40_H = 0110 01000000 ; st R8 = 0101 00001000

Delta I Programmeervoorbeeld

Berekening van R0 := R1 + 15:

address	bitcode	instructie	effect na volgende klokflank
0000	0010 00000000	clr c	C := 0, PC := PC + 1
0001	0100 00000001	ld R1	A := R1, PC := PC + 1
0010	0110 00001111	add 15	A := A + 15, PC := PC + 1
0011	0101 00000000	st R0	R0 := A, PC := PC + 1
0100	1100 00000000	jp 0	PC := 0

Manier waarop men in de praktijk een programma opschrijft (assembly code):

```
label     mnemonic        commentaar
begin:    clr c           ; bereid optelling voor
          ld R1           ; R0 = R1 + 15
          add 15
          st R0
          jp begin        ; herhaal programma
```

Delta I: gcd-applicatie (1)

```
; Delta I configuratie:
;
; D = 4 data-registers:        R0 (x), R1 (y), R2 (z), R3 (return adres)
; 3 I/O-registers:             R4 (x), R5 (y), R6 (gcd resultaat)
;
; Algoritme:
;
;           als (y = 0) dan
;                     klaar: x is gcd
;           anders
;                     z := x mod y
;                     x := y
;                     y := z
;                     herhaal algoritme
```

Vergelijkbaar C programma:

```
int x, y, z;

fscanf (fp0, "%d", &x);
fscanf (fp1, "%d", &y);

while(y){
    z = x % y;
    x = y;
    y = z;
}

fprintf (fp2, "%d", x);
```

Delta I: gcd-applicatie (2)

```
gcd:    ld R4          ; x := input(0)
        st R0
        ld R5          ; y := input(1)
        st R1
loop:   ld R1          ; test y = 0
        and 11111111b
        bz done        ; y = 0 dus zijn we klaar
        ld after       ; R3 := terugkeeradres na executie van mod routine
        st R3
        jp mod         ; spring naar mod routine => z := mod(x,y)
after:  ld R1          ; x := y
        st R0
        ld R2          ; y := z
        st R1
        jp loop        ; herhaal algoritme
done:   ld R0          ; output(2) := x
        st R6
        jp gcd         ; doe een nieuwe gcd
```

Delta I: gcd-applicatie (3)

```
; Routine: bereken z := x mod y
;
; Algoritme:
;
;           z := x
;           herhaal z := z - y totdat z < 0
;           z := z + y

mod:        ld R0               ; z := x
            st R2
subtr:      ld R1               ; A := y
            xor 11111111b       ; A := y'
            set c               ; A := y' + 1 = -y
            add R2              ; A := z - y        (wat zijn de eisen aan x en y?)
            st R2               ; z := z - y
            and 10000000b       ; z < 0 ?
            bz subtr            ; nee, herhaal subtr
            ld R2               ; ja, A := z
            clr c               ; geen verrassingen
            add R1              ; A := z + y
            st R2               ; z := z + y
            jp R3               ; return naar adres in R3
```

Hardware versus software

Vergelijking mbt. gcd-applicatie (1 gcd iteratie, stel mod functie kost 1 klokcyclus):

Vorige hardware-oplossing: 4-state FSM => 4 cycli per iteratie

Delta I software-oplossing: 9 cycli/instructies wanneer de "mod" operatie ≡ {ld after, st R3, jp mod}, wordt geteld als 1 instructie

De snelste HW-oplossing kan echter itereren in 1 cyclus!

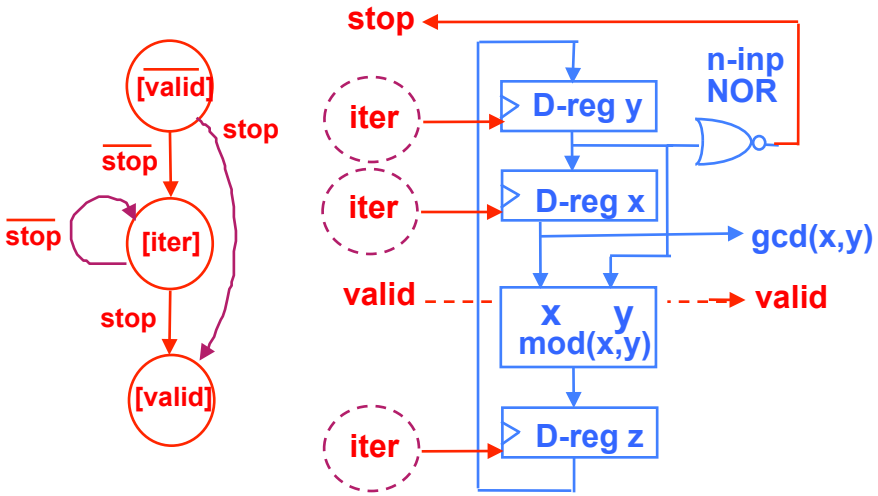

Snelheidsverhouding 9:1 en bovendien zijn de hardwarekosten lager….

Afweging tussen SW-oplossing en HW-oplossing is niet triviaal en zeker applicatie-specifiek

Samenvatting

- Wat is het datapad besturingsmodel?
- Wat zijn RTL systemen?
- Wat zijn processoren?
- Hoe werken processoren?
- Wat is een software-oplossing?
- Wat zijn de verschillen tussen SW- en HW-oplossingen?

Deze week: bekendmaking VHDL opdracht kwartaal 4
Vanaf volgende week vrijdag: werkcolleges
Vrijdag 7 juni: vragencollege